

FİYAT KARARNAMESİ

VE ECZANE KÂRLILIK ORANLARI

Ecz. Sabih Tekin ÇAĞLAR

Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Karara göre orijinal ürünlerin ve jenerik ürünlerin fiyatlarının belirlenmesi şöyledir:

1. ORJİNAL ÜRÜNLERİN FİYATLARININ BELİRLENMESİ

Orijinal ürünler için; 2005 yılı sonuna kadar Fransa, İtalya, İspanya, Portekiz ve Yunanistan olmak üzere, her yıl Avrupa Birliği (AB) ülkeleri arasından Bakanlıkça belirlenen 5 ülkeden, fiyatı belirlenecek ürünün en ucuz olduğu ülkedeki ürünün fabrika satış fiyatı, şayet fabrika satış fiyatı bulunamıyorsa perakende satış fiyatından o ülkedeki KDV, eczacı ve depocu kar oranları düşülerek bulunan depocuya satış fiyatı referans fiyat olarak belirlenir. Ürünün ithal edildiği ülkedeki fabrika satış fiyatı, en ucuz referans ülke fabrika satış fiyatının altında ise, ithal edildiği ülkedeki fabrika satış fiyatı referans fiyat olarak alınır. Firmanın referans fiyata uygun olarak talep ettiği depocuya satış fiyatına, 10 uncu maddeye göre belirlenecek depocu ve eczacı kar oranları ile KDV eklenerek perakende satış fiyatı tespit edilir.

Yurtiçinde üretilmiş hammadde kullanılarak üretilen orijinal ürünleri için, belirlenen referans fiyatın % 10 üzerinde depocuya satış fiyatı talep edilebilir.

2. JENERİK ÜRÜNLERİN FİYATLARININ BELİRLENMESİ

Jenerik ürünlerde; bu ürünlerin orijinalleri için belirlenen referans fiyatın % 80'i jenerik ürün referans fiyatı olarak belirlenir. Ürünün ithal edildiği ülkedeki fabrika satış fiyatı, jenerik ürün referans fiyatının altında ise, ithal edildiği ülkedeki fabrika satış fiyatı o jenerik ürün için referans fiyat olarak kabul edilir. Firmanın jenerik ürün referans fiyatına uygun olarak talep ettiği depocuya satış fiyatına, 10 uncu maddeye göre belirlenecek depocu ve eczacı kar oranları ile KDV eklenerek perakende satış fiyatı tespit edilir.

Yurtiçinde üretilmiş hammadde kullanılarak üretilen jenerik ürünleri için, belirlenen jenerik ürün referans fiyatının % 10 üzerinde depocuya satış fiyatı talep edilebilir.

Yeni İlaç Fiyat Kararnamesi ile ilaçların geri ödeme koşullarını

belirlemek amacıyla "Geri Ödeme Komisyonu" oluşturulmuştur. Geri Ödeme Komisyonu, Maliye Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde Sağlık Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı ve Hazine müsteşarlıkları, Sosyal Sigortalar Kurumu, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur'dan birer temsilcinin katılımıyla Mart ve Eylül aylarının 3 üncü haftasında toplanır.

3 Mart 2004 tarih 25391 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatları Hakkında Tebliğin 11. maddesi uyarınca Geri Ödeme Komisyonu, **Türk Eczacıları Birliği**, İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası, Araştırmacı İlaç Firmaları Derneği, Türkiye İlaç Sanayicileri Derneği, Türkiye Depocular Derneği'nin görüşlerini alarak geri ödeme koşulları ve Bütçe Uygulama Talimatı hakkında ilgili bakanlıklara öneride bulunmak üzere görüş oluşturur.

Eski Düzende Kar Oranları

	Depocu Kar Yüzdesi	Eczacı Kar Yüzdesi	KDV Hariç Toplam İçerisindeki Eczacı Kar Yüzdesi
İTHAL	7	20	16,66
YERLİ	9	25	20,00

Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Karar'dan önce, ilaç fiyat oluşumunda ilacın ithal ve yerli olmasına göre farklı oranlar mevcuttu. Buna göre, ithal ilaçlarda depocu karı %7, eczacı karı %20; yerli ilaçlarda ise depocu karı %9 iken eczacı karı %25'ti. Bir örnek ile açıklamak gerekirse; üretici fiyatı ile 100 lira olan ithal ilaç, %7 kar ile 107 liraya eczacıya satılmakta; ilacı 107 liraya alan eczacı %20 kar ile 128,4 lira olan ilaca KDV ekleyerek perakende satış fiyatı elde edilmekteydi. Yerli ilaçta ise üretici fiyatı ile 100 lira olan ilaç %9 depocu karı ile 109 liraya eczacıya satılmakta bu değer üzerinden %25 eczacı karı ile 136 lira olan ilaca KDV eklenerek perakende satış fiyatı oluşmaktaydı.

Türk Eczacıları Birliği, Yeni İlaç Fiyat Kararnamesinde yer alması düşünülen kar oranları senaryoları üzerinde tartışmak ve Kararnameyi değerlendirmek üzere 14 Ocak 2004'te Birinci Başkanlar Danışma Kurulu toplantısı düzenledi. Başkanlar Danışma Kurulu Toplantısı'ndan sonra yapılan görüşmelerin ardından Sağlık Bakanlığı ile varılan mutabakat

Eski Düzende İlaç Fiyat Oluşumu

	Depocu Kar Yüzdesi	Eczacı Kar Yüzdesi	KDV Hariç Eczacı Satış Fiyatı
İTHAL	100	107	128.4
YERLİ	100	109	136.25

sonrasında 100-200 milyon fiyat aralığındaki ilaçların eczane kar oranlarının %15'ten %16'ya; 200 milyonun üzerindeki ilaçların eczane kar oranlarının ise %8'den %10'a çıkması sağlandı. Ancak, ilaç bulma sıkıntısı nedeniyle son iki dilimdeki kar oranları konusundaki itirazlarımız devam etmektedir.

Yeni İlaç Fiyat Kararnamesi ile kademeli fiyat oluşumu uygulaması başlamıştır. Buna göre ilaçlarda ithal/yerli gibi bir ayırım yapmaksızın depocu ve eczacı kar oranları ilaç fiyatına göre değişkenlik göstermektedir. Kar oranları tablosunda söz konusu uygulama için belirlenmiş olan depocu ve eczacı kar oranları görülmektedir. Kademeli fiyatlandırma sistemini bir örnek ile açıklamak istersek:

14 Şubat 2004 Tarih 25373 Sayılı Resmî Gazete'de Yayımlanan Yeni İlaç Fiyat Kararnamesine Göre Kar Oranları

Fiyat Aralığı	Depocu (%)	Eczacı (%)
< 10 Milyon	9	25
10 - 50 Milyon	8	24
50 - 100 Milyon	7	23
100 - 200 Milyon	4	16
> 200 Milyon	2	10

olan oranlar üzerinden hesaplanacaktır. Sonuçta ise tüm bu dilimler toplanarak KDV hariç 82.986.200 liralık bir fiyat oluşacaktır. Tek ilaç bazında kademeli fiyat oluşumu örnekte görüldüğü gibi gerçekleştirilmiştir. Fakat sistem değişikliği ile oluşacak fiyat farkını reel bir şekilde değerlendirilebilmesi için aynı hesaplamanın tüm ilaç pazarı için gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

50-100 Milyon Fiyat Aralığındaki İlaçlar İçin Kademeli Fiyatlandırma Sisteminin Pazara Uygulanması

Konunun kolay anlaşılabilmesi için tek bir fiyat aralığını ele alalım. 50-100 milyon aralığındaki ilaçların fiyatları 2003 yılı verileri kullanılarak yukarıdaki şekilde anlatılmıştır. 50-100 milyon fiyat aralığındaki her ilacın 10 milyonu <10 milyon için belirlenmiş olan kar oranlarından, 40 milyonu 10-50 milyon için belirlenmiş olan kar oranlarından, geri kalan kısmı ise 50-100 milyon için belirlenmiş oranlardan hesaplanacaktır. 10 milyonluk dilim 50-100 milyon fiyat aralığında olan ilaçların kutu bazında satış verileri (kutu adedi) ile 10.000.000 çarpılarak ve depocu ve eczacı için sırası ile % 9 ve %25'lik kar oranları eklenerek hesaplanmıştır. Aynı işlem 10-50 milyonluk dilim için 50-100 milyon fiyat aralığındaki kutu adedi x 40 milyon x %8 ve %24 lük oranlar eklenerek hesaplanmıştır. Kalan kısım ise yukarıda A ve B olarak belirtilmiş olan <10 ve 10-50 milyonluk dilimlerin 50-100 milyonluk ilaçların toplam tutarından çıkarılması ile hesaplanmış ve bu kalan dilim de % 7 ve % 23'lük kar oranları ile hesaplanmıştır. Daha sonra kar oranları ile birlikte oluşan fiyatlar toplanarak KDV hariç toplam fiyatlar elde edilmiştir. Eski sistem ile karşılaştırma yapılabilmesi için bu hesaplama ithal ve yerli ilaçlar için ayrı ayrı yapılmıştır.

FİYAT ARALIĞI	ORTALAMA FİYAT	DEPOCU KAR ORANI		ECZACI KAR ORANI	
		KARARA GÖRE	ORTALAMA FİYATLAR ÜZERİNDEN HESAPLANAN	KARARA GÖRE	ORTALAMA FİYATLAR ÜZERİNDEN HESAPLANAN
<10 MİLYON	3.079.580 TL	9	9,000	25	25,000
10-50 MİLYON	19.601.767 TL	8	8,510	24	24,512
50-100 MİLYON	63.045.457 TL	7	7,952	23	23,955
100-200 MİLYON	131.996.030 TL	4	6,727	16	21,808
>200 MİLYON	878.503.130 TL	2	2,637	10	12,302

Üretici fiyatları ile değeri 62 milyon lira olan bir ilacı ele alalım. Bu tutarın 10 milyonu eczacı ve depocu için sırasıyla %9 ve %25'lik kar oranlarından eski sistemde anlatıldığı gibi hesaplanmaktadır. Buna göre depocu bu dilimi 10.900.000 liraya eczacıya satacak eczacı da karı ile birlikte 13.625.000 lira + KDV ile satışını gerçekleştirecektir. 10-50 milyonluk dilime giren kısmı; 40 milyonu ise bu aralık için belirlenmiş olan kar oranları ile hesaplanmaktadır. 62 milyonun kalan dilimi ise; ki bu da 62-10-50 milyon = 12 milyondur; 50-100 milyonluk fiyat aralığı için belirlenmiş

Ortalama Fiyatlar Üzerinden Eczacı Kar Yüzdesi

Fiyat Aralığı	Ortalama Fiyat	KDV Hariç Perakende Fiyat İçerisindeki Eczacı Kar Yüzdesi
< 10 Milyon	3.079.580 TL	20.00
10 - 50 Milyon	19.601.767 TL	19.68
50 - 100 Milyon	63.045.457 TL	19.32
100 - 200 Milyon	131.996.030 TL	17.90
> 200 Milyon	878.503.130 TL	10.95